SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1994

av Amalia Rud Stenlöf och Johan Büser (båda S)

En jämlik barn- och ungdomspsykiatri i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en jämlik barn- och ungdomspsykiatri i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Allt för många barn och unga i Sverige mår inte bra. Att ansvaret delas mellan såväl kommun, region och regering gör att utmaningarna ser olika ut beroende på var i landet man bor.

Unga förtjänar att må bra och att vuxenvärlden gör allt de kan för att de ska få de bästa förutsättningarna- på jämlika villkor.

Sedan 2006 har andelen barn och unga som fått diagnosen depression eller ångestsyndrom tredubblats. Samtidigt får barn och unga utskrivet antidepressiva läkemedel tre gånger så ofta i Sverige jämfört med våra nordiska grannländer.

Därtill är vården djup ojämlik och ges inte efter behov. I stället avgörs den efter var man bor.

Många unga vittnar om att de inte får den hjälp de behöver eller faller mellan stolarna när de söker hjälp bland vuxna på skolan, elevhälsan eller på BUP. Andra att de

får vänta alldeles för länge på en första kontakt in och att symptom både har hunnit förvärrats eller förändras under tiden.

I takt med att den psykiska ohälsan ökat bland unga har andelen privata aktörer som erbjuder en snabb diagnos och etablerat sig.

I dag går 70 procent av besöken inom BUP till utredning eller behandling av ADHD. Redan nu ser vi att privata aktörer fokuserar på just denna patientgrupp, eftersom det ger snabba intäkter. Men barn- och ungdomspsykiatrisk vård handlar om mycket mer än att sätta neuropsykiatriska diagnoser – och att släppa in marknaden för den här specialistvården riskerar att dränera den offentliga vården på resurser och kompetens.

I Dalarna och Kronoberg har privata aktörer inom BUP lett till att vårdgivarna väljer att erbjuda vård till patienter med enklare diagnoser, medan de svårast sjuka lämnas kvar i en alltmer pressad offentlig vård.

Vi behöver ta ett helhetsgrepp om barn och ungas psykiska hälsa. Därför vill vi att det tillsätts en utredning som fokuserar på vilka de bakomliggande orsakerna till att barn och unga mår dåligt och varför problemen i Sverige ökar. Parallellt med det vill vi införa bred strategi för psykisk hälsa.

För att kunna korta köerna till BUP måste vi stärka samverkan mellan skolan, elevhälsan och sjukvården. Vi behöver också stoppa de privatiseringar som sker av barn-och ungdomspsykiatrin genom att ändra den fria etableringsrätten så att den inte omfattar barn-och ungdomspsykiatrin.

Amalia Rud Stenlöf (S) *Johan Büser (S)*